

Déli Hírlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontal-i fővárnyszék bejegyzési száma 83
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Munka és arany

(Oe) Erthetetlennek és furcsának tűnik a fenti két fogalom egymás mellé helyezése. Munka és arany? Hiszen amíg a munka fáradtságot, vért és hitet, életerőt koptatását jelent, addig az arany, a tőke nyugalmat, deris világnézetet és epikureizmust tükröz vissza. Hogyan kerülhet ezek után sorban egymás mellé a gazdasági életnek ez a két összetevője?

Tudott dolog és ezért felesleges hangsúlyozni, hogy már az 1914-es, de különösen a mostani világháború gazdasági indítékai miatt vált elkerülhetlenné. Nemesak két világnézet harca ez, hanem két merőben különböző gazdasági felépítés küzdelme is egy időben. Harca ez a munkára, mint egyedül és ezért legfontosabb gazdasági alkotóelemre, támaszkodó társadalomnak az arany egyeduralmát és felsőbbbőségét hirdető kapitalizmussal.

A katolikus egyház minden időben tiltakozott az egyik, vagy másik oldalra történt kitérés ellen. XIII. Leó pápa már 1891-ben *Rerum Novarum* című körlevelében negyedszázaddal megelőzte korát, amikor a társadalmi megszerzésben jelölte meg a szociálisabb gazdasági berendezkedés alapját. Rá negyven évre, 1931-ben XI. Pius pápa *Quadragesimo Anno* kezdetű enciklikájában olyan szociális tételre szögeztet le, amelyek a társadalmi, gazdasági és politikai megszervezés terén elsőrendű fontossággal bírnak.

A kapitalizmus mai elfajult állapotában nem egyéb az embernek embertársa és népeknek más népek által történő kihasználásánál. Az arany birtoklása jogtalan előnyöket biztosít a termelő eszközök birtokosának a munkaerő birtokosával szemben annál az egyszerű ténynél fogva, hogy aranybányája — esetleg egyel több aranybányája — van. Mulhatatlan szükségességnek tűnik a munka és arany közti megbillent egyensúly helyreállítása. Egymagában az arany nem döntheti el embereket és népeket sorsát. Beesülése több és emberibb, valóságosabb gazdasági tényezőnek kell átvennie eddigi elhatározó jellegű szerepét és ez nem lehet más, mint a munka. A modern nemzetgazdaságtan azt vallja, hogy csupán a munka képes értékező hatást kiváltani és mint ilyen egyedül csak ez lehet az összehasonlítható segédanyag értékek és áruk kiszámításánál. A munka dinamikus erőllaga többletérték termel és ez a többletérték egyenes arányban áll a kifejtett munkával. Ez a számokban kifejezve, eljutunk a munka-értékegységhez. Ebben a rendszerben a mezőgazdasági és ipari munkás éppen úgy megkapja a maga értékjelzését, mint az intellektuális területen dolgozó egyén.

Az arany problémája Amerika felfedezése után azonnal, tehát már jó néhány évszázaddal ezelőtt előtérbe került. Az óriási mennyiségű arany, amely az Újvilágból Európába ömölt, alapvető változást idézett elő a földérsz gazdasági struktúrájában. Az aranyat tekintették egyedül üdvözítő eszköznek, éppen úgy az arany volt a gazdaság legfőbb meghatározója. Smith Adam, a liberális gazdasági rend atyja, ugyan azt vallotta, hogy nem az arany, hanem a nemzeti munka összessége képezi az állam gazdasági pillérét, ennek ellenére azonban az értékes sárgasíntű fém egyre nagyobb teret hódított a bankjegykibocsátó bankok az aranyra építették fedezetüket.

Az arany, a mindenható, világotformáló arany a leggyárbább tárgyak egyike. Amint vesztélyt szimatol, szedi az irkáját és menekül. Így menekült az első világháborúban és így menekül most is. A menekvés iránya akkor is, most is, az Egyesült Államok, amely ma a földkerekség aranyának nyolcvan százalékát mondhatja magáénak. Magától értetődő jelenség volt ezek után, hogy az arany menekvése az erős valutájú, nyersanyagban mérhetetlenül gazdag, kivétel nélkül földrajzi és katonai helyzetű Amerikába még inkább növelte az arany és a munka közötti aránytalanságot — a munka rovására. Ennek kiküszöbölésére került most előtérbe a munka-értékegység. Vezető gondolata az elgondolásnak, hogy egyén és nép ne rendelkezzen többel, mint annyit munkaképessége, teremtő ereje és találékony-sága révén joggal elérhet.

Ez döntse el a holnapot, a gazdasági elsőbbséget és nem az arany lélekvasárló hatalma. Egyének és népek, világörök megkülönböztető kritériumát fogadják el a legnemesebb értelemben vett munkát. Ne a hideg és érzéketlen, lélek nélküli, ellentmondást nem ismerésével ültetetlen állapotot teremtett sárga fém legyen a végső szó, hanem a munka verejtéke, vért, hitet és meggyőződést kívánó nemessége alkossa a világ nagy dolgaiban a vezető szerepet.

A történelem legnagyobb csatája

Szomolenszktól Keletre és Kievtől Délre befejeződött a szovjet csapatok bekerítése — A szövetséges hadak diadalmos előnyomulása Moszkvát újra bombázták — A keleti hadműveletek nem gyengítik az Anglia elleni támadásokat — A brit hajózás óriási vesztesége

A moszkvai hadvezetőségnek az a kísérlete, hogy a német haditervet utánozza, csúfos kudarcba fulladt. A szovjet a német mintára megkísérelte, hogy a német csapatokat bekerítsen. Páncélosoktól támogatva áthaladtak a német páncélosok vonalán és a német gyalogság ellen támadtak. A németek azonban nemesak a támadásban kiválóak, hanem a védekezésben is és így ezek a szovjet alakulatok megsemmisültek. Az angolok abban bíztak, hogy amíg a németek és szövetségeseik Keleten harcolnak, a hadműveletek Nyugaton szünetelni fognak. Ebben is keserve sen csalódnak kellett. A német hivatalos jelentés beszámol, hogy az elmúlt hónapban is csaknem félmilióna tonna angol kereskedelmi hajótér pusztult el. Afrikában az angolok minden kísérlete, hogy tét nyertjenek, meghiúsult.

Száz kilométerrel Szomolenszktól keletre...

A tegnapi délelőtt német hivatalos jelentés a következőket közli:

Ukrajnában az ellenségnek minden kísérletet, hogy a záró gyűrűből kiszabaduljon, meghiúsult. Egyes szovjet csapatok ezen kísérleteknél megsemmisültek.

Az áttörési terület kiszélesítése alkalmával száz kilométerrel Szomolenszktól Keletre ellenséges támadásokat visszautasítottunk. A gyors előnyomulás révén ellenséges erők részben megsemmisültek, részben bekerítettek.

Eszterszágban Taps városát elfoglaltuk.

Harci repülőgépek Moszkvát bombázták és hadiüzemeket gyújtóbombákkal felgyújtottak.

Angol kereskedelmi hajók ellen irányuló támadások révén a repülőgépek Irországtól Nyugatra a Szentgyörgy-csatornában tízezerháromszáz tonna ürtartalmu hajót süllyesztettek el.

A németek megzavarták az angol offenzíva előkészületeit

Stockholmi jelentés szerint a Suez ellen indított német légi támadás egyike volt a legerősebbeknek és leghatásosabbaknak a mostani háború folyamán. A támadás miatt az összes északafrikai városokban órákon át tartó légiriadó volt. A bombatámadásnak — londoni jelentés szerint — tizenhét halott és ötvennyolc sebesült áldozata van. A jelek szerint

Eszakafrikában egy erősebb angol támadás a ellenség súlyos veszteségei közepette összeomlott.

Német harci repülőgépek a legutolsó éjjel angol támaszpontokat bombáztak a Suez-csatorna mentén.

Az augusztus negyedikére virradó éjjel német harci repülőgépek Suez közelében megsemmisítettek két angol kereskedelmi hajót tízezer tonna ürtartalommal és egy angol utasszállító hajót súlyosan megrongáltak.

Az ellenséges légierő az elmúlt éjjel ismét be repült német birodalmi területre.

Az angol kereskedelmi hajóhad ellen folytatott harc folyamán a német tengerészet és légierő július hónapban 470.600 tonnányi hajót süllyesztett el. Ezenkívül az ellenséges kereskedelmi hajók nagy része olyan súlyosan megrongálódott, hogy sokáig nem lesznek használhatók.

Az aknák által elvesztett hajótér nem foglaltatik ezen jelentésben.

az angolok Északafrikában új offenzívára készültek és

ezeket az előkészületeket igen hatatosan megzavarta a német légi támadás.

Anglia — a jelek szerint — elsősorban ausztráliaiakkal kívánja megindítani az új offenzívát.

Kievnél és Szomolenszknél befejeződött a szovjet csapatok bekerítése

Rómából jelenti a Rador: A Stampa című olasz lap a keleti front eseményeivel foglalkozó cikkében a többi között a következőket írja:

— Bár még nagy vonalakban sem ismeretes a németek haditerve, az általános benyomás szerint ezen az óriási terepen

most folyik a történelem legnagyobb csatája.

A szovjetközlemények minden úgynevezett titkoló-zása és hamis volta ellenére megállapítható, hogy a német egységek módszeresen és szünet nélkül nyomulnak előre. Budjenny tábornok Kievtől északkeletre újabb hadműveletbe kezdett, hogy ezen a réven bizonyos átcsoportosítások váljanak lehetségessé.

Messze vagyunk az arcvonal megszilárdulásától,

amelyet a Szovjet és a londoni kormány olyan nagyon szeretne — fejezi be cikkét az olasz lap.

Szovjet tengeri támadás meghiúsítása

Berlinből jelenti a Rador: Augusztus elsején a német vadászgépek meghiúsították egy könnyű szovjet tengeri egység támadását.

Egy szovjet torpedónaszádát elsüllyesztettek.

A német vadászgépek tüzelése az ellenséges torpedó-

rombolókat menekülésre kényszerítette. Egy bolsevista torpedóromboó kigyulladt. A harcra beavatkozni akaró két szovjet vadászpéget lelőtték.

NÉMET RÁDIÓ-OSZTAG LELEPLEZ

KÉT BOLSEVISTA EZREDET

Berlinből jelenti a Rador: Egyik német rádió-Élőhírtény egy erdőben elfogott öt bolsevista katonát, akik bevallották, hogy ugyanott, valamivel beljebb, két szovjetezred rejtőzött el.

A német rádiós-osztag azonnal értesítette hadosztályát, úgyhogy két óra múlva az ott lappangó szovjetcsapatokat körülkerítették.

A bolsevisták részben fogságba estek, részben elpusztultak a harcok során.

ERŐTELJES FINN TÜZÉRSÉGI TEVÉKENYSÉG ÉSZAKON

Helsinkiből jelenti a Rador: A keleti finn arcvon

alon szakadatlan tüzérségi tevékenység folyik. Az ellenség egyes helyeken felderítést kísérelt meg, de visszavetették. Meghíusították a bolsevista ellentámadási kísérleteket is.

A tisztogatási műveletek tovább folynak, a finnek jelentős mennyiségű hadiszákmányra tettek szert. Tizenkét szovjet tankot megsemmisítettek, sok foglyot ejtettek. A Ladoga-tótól északra és észak keletre az ellenséget, annak súlyos veszteségeivel, visszavetették.

NÉMET MŰSZAKI CSAPATOK CSUCS-TELJESÍTMÉNYE

Berlinből jelenti a Rador: Egy német műszaki ezred június 22 óta ezer kilométer hosszúságú új vasutvonalat épített, 520 kilométernyit a közép-európai nyomtávra állított át, míg 440 kilométeren javítási, illetve helyettesítési munkát végzett.

A japán csapatok befejezték Francia-Indokina megszállását

Shanghaiból jelenti a Rador: Az indokínai japán csapatok főhadiszállása közölte, hogy az Indokína védelmére vonatkozó francia-japán egyezmény alapján a japán csapatok július 28-án megkezdődött part-raszállása most befejeződött.

Tokióból jelenti a Rador: A japán kormány szóvivője kijelentette, hogy nem felelnek meg a valóság-nak azok a hírek, amelyek szerint Japán Sziám Tháj-föld megrohanására készülne, vagy legalább is ha-

sonló egyezményt akarna kötni vele, mint francia Indokínával. A Sziámmal folytatott tárgyalások kizárólag gazdasági jellegűek.

Tokiói jelentés szerint a japán kormány válaszul az angliai és amerikai japán követelések lefoglalására, zárlat alá helyezte a kantoni nemzetközi negyedét. A japán hajók beszüntették szolgálatukat Amerika felé.

A francia hadseregben nem történtek tömeges letartóztatások

Párisból jelenti a Rador: Brinon francia nagykövét és a megszállt terület főmegbízottja Vichyből való visszatérése után fogadta az újságírókat és kijelentette előlük, hogy megbeszélést folytatott Petain marsallal és Darlan tengernaggyal. A megbeszélésen a Franciaországot és főleg a megszállt területet érintő és napirenden lévő kérdéseket vitatták meg.

Közölte az újságírókkal azt is, hogy Huntziger tábornokkal is tanácskozott. Végül megcáfolta a szovjet rádiók azt a híret, amely szerint a francia hadseregben tömeges letartóztatások történtek volna. A valóságban — mondotta — csupán három tisztet tartóztattak le, úgy ahogyan ezt közölték.

A „Times“ tudakoskodik

Milyen sorsot szán Európának az angol imperializmus

Rómából jelenti a Rador: Az Angol „Times” című újságban cikk jelent meg arról, hogy képzeli el Anglia egy esetleges angol-szovjet győzelem esetén Európa újrendezését. Ez a cikk mély benyomást keltett Európa összes országaiban, de különösen azokban az államokban, amelyeket Anglia közvetlenül a szovjet befolyása alá kíván helyezni. A „Times” cikke három ponton alapszik:

A jövőben a békét, feltéve ha Anglia győzne, fegyveres erő el fogják biztosítani.

Anglia és Amerika lesznek az új európai rend „csendőrei”.

Az angolszások Európában egy uralkodó hatalmat létesítenek. Ez azonban nem lesz Franciaország és még kevésbé Olaszország vagy Németország, tehát csak a Szovjetunióra

gondolhatnak. Más szavakkal London és Washington kormányai úgy akarnak uralkodni Európán, hogy a bolsevizmus kezére adják.

A cikknek — írja a Stefani diplomáciai szerkesztője — csupán egy hibája van, még hozzá az, hogy a megvalósíthatatlan angolszás győzelem feltételén alapszik. Ez a cikk azonban leleplezi a brit kormány szándékait és megmutatja Európának, hogy London és Washington mit tervez az európai civilizáció ellen.

Az európai nemzetek mos: már tudják, hogy kivel van dolguk.

Az európai kontinens népeinek szolidaritása most már nemcsak összefogás a demokráta-bolsevizmus ellen, hanem az önvédelem ügye — fejezi be a Stefani cikkírója.

Rémregénybe illő módon kegyetlenkedtek a párisi és berlini szovjetkövetségen

Az egyes országokban működött szovjetkövetségek valójában csak kémiszervezetet képeztek — állapítja meg a Német Távirati Iroda. A német-szovjet háború megindulása után Moszkvában nyomban nagy kutatást rendeztek a németek moszkvai követségi palotájában, mire a berlini kormány elhatározta, hogy hasonló módon jár el. Berlin példáját Páris is követte és valósággal

rémregénybe illő az, amit a követségen végzett kutatások megállapítottak.

Párisban rengeteg olyan anyagot találtak, mely a kémkedést bizonyítja. A követség személyzete tulajdonképpen csak a Kominternnek volt egyik szerve. Az egyik szobája a párisi szovjetkövetségnek valóságos kincskamra volt. Itt vallatták azokat, akik nem akartak szolgálatukba állani. Villamos kemence állott többek között ebben a szobában. Ez

alkalmas arra, hogy a feldarabolt emberi holttesteket elégesse.

Nagyon sok fegyver és robbanóanyag maradt még a

követség épületben, melyet a szovjet emberei már nem tudtak eltüntetni. Valószínű, hogy itt végeztek a számukra kényelmetlen emberekkel. Így itt vesztette el életét és itt veszett végleg nyoma Kutjepov tábornoknak, akinek eseté annak idején beteken át foglalkoztatta a nemzetközi közvéleményt.

A volt berlini szovjetkövetség épületében hasonló felfedezésekre jutottak. Volt a követségen egy szoba, melynek falai hangfogóval voltak felszerelve és páncélajtaja volt.

Az ajtón mintegy huszonöt fegyverlövés nyoma látható.

Valószínű, hogy itt végeztek a vörösök áldozataikkal. Nagyon sok mérget és maró savakat találtak. A pincében számtalan hamisított diplomáciai okiratot találtak, továbbá dum-dum golyókat. A szovjet kereskedelmi képviselője együtt működött a követség kém-szervezetével. Az egyik szobában titkos rádióadót fedeztek fel. Mindezekből megállapítást nyert, hogy úgy a berlini, mint a párisi szovjetkövetség a nemzetközi joggal ellentétben álló módon működött.

Távlatok

ROOSEVELT FEKETEELISTA-RENDSZERE, mely-lyel kereskedelmi monopóliumot akar biztosítani az az Egyesült Államoknak a nyugati féltekén, Dél-amerika államaiban élénk tiltakozásra talált. A latinamerikai államok számára ezek a feketelisták gazdasági kártevőket jelentenek, mert amint például a chilei pénzügyminiszter kijelentette, a feketelisták megbénítják a délamerikai kereskedelmet. Roosevelt ama törekvése, hogy az általános nemzetközi helyzetre való hivatkozással ürügyet találjon a délamerikai államok gazdasági leigázására, újabb fényt vet az amerikai imperializmus politikájára.

NEL NOME DI ROMA! Róma nevében! Ezt a jelmondatot írták lobogójukra Mussolini katonái, akik megérkeztek a keleti frontra. Északon, a finn arcvonalon csatasorba álltak már a svéd önkéntesek, a front déli szakaszán pedig a feketeinges milícia válogatott egységei csatlakoznak a német, román, magyar és szlovák seregekhez. A nagy európai szabadságharc szellemi és katonai együttműködésében eddig is kiváló teljesítményt nyújtó olasz nemzet újabb tanúbizonyságát szolgáltatja annak a következetesen vallott és végrehajtott politikai célkitűzésnek, melynek a Duce kezdetűl fogva lelkes harcosa. A fasiszta Olaszország fiai ezen az arcvonalon felsorakozva újabb tanúbizonyságot tesznek Mussolini korszakalkotó elgondolásai mellett: új rendet kell teremteni Európában.

SÓLYMOK AZ EJTŐERNYŐSÖK ELLEN. Érdekes, mire nem gondol még Amerika. Súlymokat akar mozgósítani a postagalambok és — ejtőernyősök ellen. Az Associated Press beszámolója szerint az Egyesült Államok katonai köreiből most tanulmányozzák ezt a kérdést. Hír szerint beretváeles, hajlítót fémlemezeket rögzítenek a vadászszőlők mellé, akiket arra időmitanak majd, hogy szaggassák szét a levegőben az ejtőernyősöket. Arra talán nem is gondolnak, hogy ez a fegyver visszafelé is elsülhet...

EGY ÉRSEK, AKI AZ ÖRDÖGGEL SZÖVETKEZETT, — ez a véleménye Erki finn protestáns egyházfőnek a canterbury anglikán érsekről, aki a ma-nap cikket írt az anglikán egyház hivatalos közlönyében s hangoztatta, ne okozzon lelkiismeretfurdalást híveinek a London—Moszkva közötti együttműködés és teljes sikert kívánt a bolsevista hadseregnek. A tengelyhatalmak és a velük szövetséges államok sajtója ezzel kapcsolatban most Erki finn egyházfő nyilatkozatát ismertette, melyben rámutatott arra, mennyire eltávolodhatott az evangélium szellemétől az, aki a harcok istentelenség célkitűzéséhez sok szerencsét kívánva most „az ördöggel szövetekezett”.

EUROPA MEGMENTŐJE a háromhatalmi egyezmény, — írja Karl Megerle dr., a „Berliner Börsenzeitung” diplomáciai szerkesztője. A háromhatalmi egyezmény nélkül Európa könnyen a bolsevizmus áldozatává vált volna s végzetétől nem mentette volna meg sem Anglia, sem Amerika, melyek Kelet-európában szabad kezert akartak adni a Szovjet-unióknak, — írja Megerle dr.

JAPÁN SZEREPE a távolkeleti élettérben élénken foglalkoztatja a tokiói sajtót. Az „Asahi Shimbun” a német—szovjet háborúnak a japán gazdasági életet illetőleg várható következményeit latolgatja. A lap szerint a japán termelési tervek megvalósulása már oly stádiumba jutott, hogy a keletázsiai élettér már biztosítja Japán nyersanyagellátását. Arra vonatkozólag, hogy érdekelt japán körök hogyan ítéltek meg a kelet-európai háború kihatásait, legjellemzőbb a tokiói tőzsde nyugodt magatartása.

A SPANYOL HADVEZETŐSÁGBEN új kinevezések történtek. A minisztertanács ülése után Franco tábornok, spanyol államfő közölte, hogy Estrada altengernagyot a spanyol hajóhad főparancsnokává nevezte ki, míg a Baleárok-szigetecsoport helyőrségeinek főparancsnoka Esspunoza de los Montes tábornok, volt berlini spanyol nagykövét lett. Moreno és Basterreche altengernagyokat tenger-naggyá léptették elő, Moreno tengernagy a tengerészeti minisztérium vezetője marad, míg Basterreche tengernagy Karthago főparancsnoki tiszté-gét veszi át.

MEGDÖBBENTŐ KÉPEK

a Szovjet szociális termelésének válságáról és kollektív gazdálkodásnak csődjéről

Szociális termelésből fakad a jólét, — vezet a jelszó a Szovjetunióban. Érdekes tanulmány tárgyává tenni, hogy a megvalósítás során mi lett ebből a jelszóból. Erre nagyon érdekes adatokat találunk a szovjetlapokban. A szovjetsajtó, amely tudvaleg

teljes mértékben irányítás és ellenőrzés alatt áll, időnként és helyenként mégis közöl olyan adatokat, beszámolókat, amelyek rávilágítanak a termelés problémáira, amelyeknek ezért fokozott jelentőségük van.

Teljes zürzavar a termelésben

Elsőnek az Izvesztija június 4-i száma kelt figyelmet az ipari szövetkezetek munkájára vonatkozó adataival. Az ipari szövetkezetek hivatása az, hogy a kollektív ipari termelést hatáson elmozdítsák. Az Izvesztija szerint az 1941. év első negyedében ezeknek a szövetkezeteknek feladatuk lett volna, hogy például az orlovi körzetben kilencvenhat javítóüzemet létesítsenek. Ezzel szemben

a valóságban megnyitott hat javítóüzem.

A kurszki körzetben 125 tervezett javítóüzem közül 50 jött létre. Más körzetekben, amelyek igen nagy nyersanyagkészletekkel rendelkeznek, az előírt szükségleti cikkeknek csupán egy részét termelik ki.

Végül a következőket írja az Izvesztija: Ott, ahol

egy kinnal, üggyel-bajjal végül mégis gyártanak elsőrangú szükségleti cikkek,

a hatóságok olyan magas árakat állapítanak meg, hogy azok a dolgozók számára elérhetetlenek.

Igy például Rjezanban egy vasaló önköltségi ára 5.84 rubel, a fogyasztó azonban 9.40 rubelt fizet érte. Tulában egy ásó ára 4.50 rubel, míg ugyanilyen ást a Szovjetunió legtöbb más városában 1.25 rubelért árulnak. Archangelszkben egy fejsze 3.50 rubelbe kerül, Kirovban ugyanezt a fejszét 70 kopekért árulják. Ezek a tények világosan mutatják, hogy a Szovjetunió vezető szervei nem foglalkoznak omolyan az árszínvonal rendezésével.

Egy szobajavítás tanulságos története

A Vecsernaja Moszkva június 4-i számában beszámolót közöl arról, hogyan hajtják végre Moszkvában a lakások és házak renoválását. A tudósítás szerint a moszkvai Kolchosz-téren egy plakát függ, amely arról értesíti a lakosságot, hogy

a házrenoválásokat külön szovjetiroda intézi.

Az elvtársak ennél az irodánál megrendelhetik a lakóhelyük renoválásához szükséges munkákat. Sapiro mérnök, moszkvai lakos, elhatározta, hogy rendbehozza szobáját és evégett a megjelölt szovjet hivatalhoz fordult. Kérte, hogy küldjenek ki hozzá szakértőt, aki szobáját megvizsgálja és megállapítja, milyen munkákat kell ott elvégezni. Bizonyos idő eltelével azt a választ kapta, hogy ezen és ezen a napon

a szakértő meg fogja látogatni. A szakértőre a megjelölt napon hiába várt,

ezért másnap újból az irodához fordult és még nyomtatékosabban kérte a helyszíni szemle megtartását. További három hét elmúltával a szakértő valóban megjelent nála és megtartotta a szemlét. Ezután Sapiro mérnök írásbeli szerződést kötött a renoválási hivattal, a szerződés úgy szövelt, hogy május 24-én megkezdik és 28-án befejezik a renoválást.

A mérnök május 23-án kiürítette szobáját, hogy a munkások ott zavartalanul dolgozhassanak. Másnap felkereste a hivatal egy kiküldöttje, de hamarosan kiderült, hogy

kőműves helyett szobafestőt küldtek hozzá.

A szobafestő sietve eltávozott és megígérte, hogy másnap elküldi a kőművest. Másnap Sapiro mérnök hiába várakozott üres szobájában, kőműves nem jelentkezett. Május 26-án az iroda írásban közölte, vele, hogy a szerződésben megállapított munkához szükséges alabástrommal nem rendelkezik. Május 27-én végre megjelent a változatlanul üres lakásban a renoválási hivatal egy mérnöke és

arra kérte Sapiro, hogy járuljon hozzá a szerződés felbontásához.

Közölte egyuttal, hogyha a mérnök nem járul hozzá barátságosan az érvénytelenítéshez, lakását akkor sem renoválják, mert ez nem áll módjukban. Sapiro ilyen körülmények között

inkább felbontotta a szerződést és egy önálló munkára jogosított kőműveshez fordult,

aki a renoválást el fogja végezni. Az egész történet érdemes a legjobb orosz humoristák tollára, — írja konkluzióképen a Vecsernaja Moszkva.

Tej helyett — sorbanállás

A Szovhoznaja Gazeta speciális lap, amely a kolchoszok gazdálkodásával és ennek a gazdálkodásnak az eredményeivel foglalkozik. Az orlovi körzetben is jelenik meg hasonló című ujság. Ennek júliusi száma írja a következőket: A Vörös Csillag nevű állami gazdaság

az idén január és február hónapokban egyáltalán nem tudott tejet szállítani a lakosságnak,

de az orlovi vajgyárnak sem. Márciusban nyolc ton-

na, áprilisban tizennygy tonna tejet szállított a gazdaság a vajgyárnak, májusban azonban újból megszűnt a szállítás. A kilencvenhét tehénnel rendelkező gazdaság

az előírt 126 tonna tej helyett csupán 22 tonnat szállított az idén.

Ugyanekkor a lakosság vaját egyáltalán nem kap, tejet pedig csak igen kis mennyiségben, végtelennél tűnő hajnali sorbaállások árán.

nem áll rendelkezésre sem elég hajó, sem ele-

gendő rakodószemélyzet.

A legtöbb hajó javításra szorul, az üzemképes hajók pedig rendszertlenül közlekednek.

asztalán az 1256. számú sürgöny, amelyben

Kaganovics népbiztos elrendelte, hogy fontos áruk szállítására azonnal álljon rendelkezésre 36 vagon Kiev rendeléssel.

A sürgönyt Safirkin elvtárs csak február 25-én bontotta fel, ekkor távirati uton elrendelte, hogy bocsássák rendelkezésére a szükséges vasuti kocsiakat, sürgönye azonban egy hét múlva még mindig írásztalán fektődött. Vajjon hogyan lehet ilyen körülmények között dolgozni? — kérdezi a lap.

Sürgöny, mely nem sürgős

Hasonló panaszokat közöl a Pravda június 8-i számában a vasuti közlekedésre vonatkozóan. A moszkvai—kievi vasuti vonal teherforgalmával foglalkozik a cikk és a következőket írja:

— A szolgálat élén álló Safirkin elvtárs, aki-

nek hivatala Moszkvában van, nemrégiben megjelent a kommunista-párt kongresszusán és nagyhangú előadást tartott arról, mennyire javult vezetése alatt a teheráruforgalom lebonyolítása. Ugyanakkor amikor ezt a beszédet tartotta,

már hetek óta felbontatlanul fektött ír-

A román rádió olasz órája

Bucurestiből jelenti a Rador: Hétfőn estétől kezdve a román rádió mindennap olasz órát közvetít a román területen tartózkodó olasz katonák számára. A megnyitó előadás alkalmával Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök, külügyminiszter felolvasta a Duceról írt méltató cikkét, amelyet azután olasz nyelven is közvetítettek. Renato Bova Scoppa bucarestii olasz követ buzdító beszédét intézett az olasz katonákhoz. A beszéd keretében köszönetet mondott a kormányelnöknek ezért a külön olasz adásért, majd többek között a következőket mondotta:

Kedves bajtársak!

Azon a szent földön vagytok, mely Róma nevét viseli. Innen indultok arra az új kereszteshadjáratra, melyet a valóság és az emberi haladás ellenségei ellen folytatunk. Csatlakoztok Hitler mindenkor győztes seregeihez és a román államvezető csapataihoz, melyek Besszarába és Bukovina felszabadításakor a hősiesség csodálatos tanúbizonyságát szolgáltatták. Jelenlétetek Romániában biztosíték arra, hogy a román-olasz kapcsolatok minél őszintébbekké legyenek, a közös származás jegyében s a közös vérdózat, valamint a közös győzelembe vetett bizalom révén.

Egy másik bucarestii jelentés közli, hogy kedden este a román rádió szlovák műsrot adott. Ennek keretében felcívás hangzott el a modern barbarizmus ellen keresztshadjáratot viselő szlovák állam alapításáról, majd szlovák zenét közvetített a rádió.

Krisztus arcképe

Vajjon milyen volt Krisztus valójában, milyen volt arca, alakja, külseje? Igen érdekes ez a kérdés még ma is, majdnem kétezer év után. Legrégibb adalékokkal szolgál talán az az antiochiai származású kehely, amelyen Krisztus ifjabb és idősebb korában van ábrázolva tanítványaival együtt. Különös érdekessége e leletnek, hogy Krisztus utáni első századból való, így aki készítette, talán ismerhette még személyesen is Krisztust. A második legérdekesebb emlék a régmúlt korból egy kis alabástrom fej, amely állítólag Pilátus megrendelésére készült. E mű Jézus korából való, az kétségtelen. De nem hihetjük, hogy őt ábrázolná, mert Pilátus egyszerű bűnözőt látott benne, semmiesetre sem tételezhető fel tehát, hogy meg akarta volna örökíteni vonásait.

Meg kell állapítanunk, hogy hiteles Krisztus-szobor vagy arckép nincsen. Ennek oka pedig az ótestamentum rendelkezése is, amely megtiltja, hogy Istenről bárki is faragott képet csináljon. Hívő keresztény tehát az első századokban semmiesetre sem készített ilyen képet vagy szobrot. Csak jóval később alakul ki az egyházi festő- és szobrászművészet, az átmeneti időben pedig jelképekkel szemlélteti meg az Istent a hit. Így nagyon használatos a hal, vagy a jó pásztor. Az egyházi művészet kialakulásakor azonban már szakadatlanul találunk képekkel és szobrokkal templomokban és másutt is. A görög művészet hatása alatt eme művekben Jézus szépség-ideál, különösen ifjabb éveiben apollói szépségű férfi. A homályba vész tehát minden, mert sem Pál, sem az evangéliumok sohasem említenek y szót sem Jézus külsejéről.

Még kevesebbet tudunk Krisztus alakjáról. A turini San Giovanni Battista székesegyház Sudario kápolnájában őrzik azt a kendőt, amelyre az Üdvözítő teste volt betakarva. Ezt a kendőt néhány év előtt egy tudós bizottság röntgennel megvizsgálta. Az átvilágítás egy közepetermetű ember körvonalait mutatott s bizonyosságot szolgáltatott arról is, hogy a szövetek valóban körülbelül kétezer évesek. Azt azonban természetesen a vizsgálat sem tudta kimutatni, hogy vajjon Jézus fektőd-e a sziklasírban e kendőbe betakarva.

Igy mindaz a hit, amelyet Krisztus külső megjelenéséről táplálunk, sejtelmes legendába vész. Annál nagyobb tény azonban az istenember szellemi valósága, ahogy kétezer év óta uralkodik a lelkeken. Ez a lelkes arc töretlenül fog világot az idők tengerében, így nem is fontos, hogy milyen volt Krisztus külseje rövid földi vándorlásának időszakában.

FORUM ARAD — Telefon 20-10
nyáron is nagy filmeket látszik

Városunk egyedül jól szellőztetett kellemesen hűvös terme

Ma Zene! Tán! Humor!
Az év leghíresebb zenés táncos revü filmjében Ma

»Jó utat Mr. Lester«

A főszerepekben: **Bob Burns, Ann Miller, Jack Oakie**

3. sz. Román háborús híradó Besszarába és Bukovina visszafoglalásáról és az 514. sz. Román híradó lezajlott eseményekről
E. á. 5. 7. 15 és 9.30-kor

KECSEGE ÚR TALÁLMA NYA

Igen tisztelt Szerkesztő ur,

Ide s tova emberemlékeztet őta, de az mindenkép bizonyos, hogy nagyon régóta előfizetője vagyok nagyrabedűlt lapjának s ezért tisztelttel kérem, szorítson helyet soraimnak a közlemények között, mert úgy hiszem, magánirdeki hozzászólásom közérdekűnek is számít s különösképp ajánlatos, ha Kecsege ur elolvassa és megszívleli, akiknek négy szemkötőt már számtalanszor megmondottam véleményemet, de hát a legutóbb oly sietve váltunk el egymástól, hogy erre már nem volt időm...

Az a helyzet ugyanis, igen tisztelt Szerkesztő ur, hogy a Kecsege a napokban elújságolta nekem, van egy találmánya, amit szabadalmaztatni akar. Töviről-hegyire elmondotta nekem az egész dolgot, aminek az a lényege, hogy Kecsege nagyon szeret enni s ahol, amikor ezt teheti, neg is teszi.

Május második vasárnapján meghívtam tiz ismerősömet uzsonnára, — magyarázta Kecsege. — Dusan megrakott asztal várta a vendégeket, friss kenyér, felvágott, sonka, szalámi, szendvics, háromféle tészta, gyümölcs, bor, feketekávé... A megjelent vendégek édeni hangulatban a késő esti órákig nálunk voltak s amikor elbucsztak, nagyon a lelünkre kötötték, hogy legközelebb viszonzunkunk kell a látogatást. Mi persze, feleséggel szabadkozunk, hogy... nem ezért rendeztük az uzsonnát és hát majd meglátjuk, természetesen nem leszünk senkinek sem az ünnepontói, satöbbi.

Zárjelben megjegyzem, — folytatta Kecsege — hogy öt gyermekünk a vendégség ideje alatt nem volt odahaza. Elküldtem őket nagyanyjukhoz játszózni. A gyermekekről egy szó sem esett a tiz nobilis vendéggel folytatott negédes társalgás során.

Jött azután az első vendég meghívása. A bőbeszédű Csapok volt a hálásak közül a leghálásabb: meghívott va-

sárnapra hozzájuk. Jólmenő fűszerüzletük van a piactér sarkán s mondanom sem kell, hogy előre készítettem bendőmet az izes falatokra. Ugy felületesen megemlített nekem, hogy a gyerekeket magammal vihetem-e? Látszott rajta a meglepetés, de azután hamar uralkodott zavarán és mosolyt erőszakolva ajkára azt dadogta:

— Hogyne, hogyne, hát persze, őket is hozza...

Hetedmagammal nagy ünnepélyesen beállítottunk Csapokékhöz, ahol mondanom sem kell, kitünően éreztük magunkat, pulkadásig megtöltöztünk a terítékre adott mindenféle jóval s egy kellemes vasárnap délután emlékével tértünk haza.

Ezután sorraejtettem a többi vendéget. Az egyikkel a borbélynál találkoztam s enyhe célzást tettem neki arra, hogy érezte magát nálunk a multkor. Az enyhe célzásra a válasz az lett, hogy a következő vasárnapra ő látott vendégül bennünket. Azután Cirmosné, a tejcsarnokos, Nudli ur, akinek borkimérése van, Töprenger ur, a baromfi-tenyésztő és így tovább. Tiz meghívás mérlegét összeállítva a tegnapi utolsó látogatás után — megállapítottam, hogy hetedmagammal tiz vasárnap megtakarítottuk a vacsorát, az uzsonnát, sőt a délutáni meghívás reményében, a vasárnapi ebéd is, mondanom sem kell, nagyon szerény volt. Mindezeket összevetve elvégeztem a következő egyszerű számtani műveletet: nekem a tiz vendég meghívása kerekén hétszázhusz lelembe került. Ezért a hétszázhusz leiert azután tizszer hetedmagammal amugy alaposan betáplálkoztunk vasárnap délutánonkint. Hát nem egy remek találmány?

Kecsege ur szélesen mosolygott és siettem ott hagyni őt a faképnél, nehogy leghőzelebbi vendégségükre engem is meghívjon...

(komisz)

A bánási csiga egykor ingyencfalat volt a párisi gazdag urak asztalán

Gyakran látjuk a játszódozó gyermekeket, amint utcán, kertben, parkban guggolva körülvesznek egy, a csavarosmenetű házába bujt csigát és kórusban éneklék:

Csiga-biga, gyere ki,
ég a házad ideki,
kapsz tejet-vajat,
holnapra is marad.

Iyenkor eszünkbe ötlük, hogy valamikor kicsiny korunkban magunk is hívtuk-hívogattuk a csigát, hogy bujjék ki házából. Másra azonban nem igen gondolunk és így arra sem, hogy a világon sok ember van, aki csigát eszik. Még kevésbé tudjuk azt, hogy

valamikor a csiga a Bánáság széles vidékeinek egyik fontos kivitelű cikke volt.

Erről beszél egy régi akta, amelyet 1835-ben állított ki Caransebesen a severinmegyei alispáni hivatal. Ez az ügyirat körlevél volt a járási szolgabírákhoz és többek között ezeket mondja:

— Utasítjuk a szolgabírákat, hogy a községi jegyzők által hívják fel a lakosság figyelmét egy új kereseti forrásra. Ez pedig abból áll, hogy a lakosok gyűjtsék össze mezőiken, rétjeiken, kertjeiken, erdeikben és mindenütt található csigákat, amelyeket tőlük Caransebesen Schmittelj Viktor kereskedő átvesz és ötvenével azok nagysága szerint egy garastól öt garasig való árban készpénzben fizet. A csigagyűjtéssel foglalkozni akaró falusi lakosok bizzanak meg maguk közül valakit a csigáknak Caransebesre való bevitelével.

A megbízott aztán a pénzt a jegyző ellenőrzése mellett kiosztja az érdekelteknek olyan arányban, aki mennyi és milyen nagyságu csigát adott.

A szolgabírák a fejüket ingatták a rendeletre, de nem merték azt papirkosárba tenni és így azt az irnokok lekörmölték annyi példányban, ahány jegyzőség egy-egy járásban volt. Lett is valamennyi faluban nagy kacagás. Mondták az emberek, hogy most már a csigát is szedik, nemcsak a libatollat. A libatoll szedése még érthető, mert az kell vánkossnak meg dunyhának, de mi a fityfenét akarnának csinálni a csigával?

Azonban olyik-másik faluban mégis akadtt szegényember, aki ráripakodott kenyérszűrtő hat-hét gyerekére, hogy ne lopják a napot, hanem menjenek csigát evüiteni. Az első zsákok aztán mégis csak megindultak Caransebesre a csigával és elállott szemé-szája mindenkinek, amikor a csigavívő ember visszérkezett a faluba és

kiosztotta a garasokat a csigagyűjtőknek aszerint, hogy kinek mennyi járt.

Az esetnek hamarosan híre ment és a csigagyűjtés mindenfelé gyors iramban fölvirágozott. Ca-

ransebes vidékének minden falujában gyűjtötték a csigát. Az elszámolások szerint különösen Mörül és Zavoiu községek jártak ebben elől. De nem maradtak el Carasmege falvai sem, amelyek közül Dognacea, Suseni és Valung küldte a legtöbb csigát Caransebesre, ahol azokért Schmittelj Viktor pontosan megfizette az árat.

Schmittelj Viktor caransebesi szatócs volt, aki a csigaszedésre bécsi nagykereskedőtől kapta a megbízást. Nem volt fogalma róla, hogy minek és kinek kell a csiga, mert a bécsi nagykereskedő fáradságáért tisztességes százalékot ígért, hát lebonyolította az üzletet. A csigákat ládákban — az előírás szerint — mohóba csomagoltan a teherpostakocsival elindította Bécsbe a nagykereskedő címére és megkapta a kifizetett összegben felül a maga keresetét is. Csak egy év után tudta meg, hogy minek kell a sok csiga és azt nyomban elbeszélte a kíváncsi caransebesi uraknak, akik gyakran eredménytelenül érdeklődtek nála, hogy a csigagyűjtés mire való.

Egy napon megérkezett Caransebesre a bécsi delizsánszal Lavossier Henry párisi francia ur és mint egy párisi pástétomgyár képviselője mutatkozott be és elmondta, hogy a bécsi nagykereskedő a gyár megbízásából veszi a csigát és küldi tovább Párisba.

A pástétomgyárban a csigát kifőzik a házából, a főtt csigát beretváales gépek apróra vagdalják, összevegyítik mindenféle zamatos fűszerrel és aztán megtisztítják ezzel a pástétommal a közben megtisztított és kivülről kifényesített csigaházakat.

Ezt a csigapástétomot nemcsak a legfényesebb kirakatu párisi csemegeüzletekben árulják, hanem a jobb vendéglőkben díszes tálcákon felszolgálják az ingyenségeket kedvelő gazdag uraknak. A gyár — mondotta Lavossier — csigapástétomával ellátja nemcsak a nagyobb francia városokat, hanem szállít Belgiumba és Angliába is.

A csigagyűjtés évről-évre emelkedett. 1845. elején azonban Schmittelj a csigát hozó emberektől már nem vette át az árut, mert Bauer bécsi nagykereskedő közölte vele, hogy

a párisi gyár már nem reflektál a bánási csigára.

Ugyanis időközben Franciaország különböző részein csigatenyésztő farmok létesültek, amelyek kellő mennyiségű csigával látják el a gyárat, amely így a szállítási költségeken is sokat megtakarít. A csigakivitel elmaradásáról megint körrendelet készült, amely a szolgabíráságokon keresztül eljuttat a falusi jegyzőségekhez és végül dobolás útján a köznéphez. Amint kilenc esztendő előtt nevettek a kívánt csigagyűjtésen, úgy szomorkodtak az abba-hagyvaon. Volt is okuk rá, mert szép keresettől estek el. Schmittelj Viktor ugyanis

nyolc év alatt összesen hétmillió forintot fizetett ki csigabíráért, amely ettől fogva megint haszon nélküli kicsinyzatlakka lett, minő azelőtt volt.

FÉLEGYHÁZI ANDRÁS.

Az aiudi református Bethlen kollégium tanítóképző-intézetének igazgatóságától

1976—1940/41. szám.

TAJÉKOZTATÓ

az 1941/42. iskolai évre szóló felvételek tárgyában.

Az aiudi ref. Bethlen kollégium tanítóképző intézete 8 osztállyal nyilvánossági joggal működik. Végzett növendékeit magyar tanítási nyelvű elemi iskolákban való tanítása képesíti. Új növendékek csak az I. és V. osztályba vehetők fel. Az I. osztályba felvételek olyan egészséges szervezettű, jó zenei hallású református, evangélikus, unitárius és római katolikus vallású ifjak, akik szeptember hó 1-én 11—14 életévüket betöltik és az elemi iskola IV—VII. osztályai közül valamelyiket sikerrel elvégezték. A felvételi kérések az iskola igazgatóságához címelve román nyelven szerkesztendők, 9 lei okmány. és egy leu repülőbővellyel ellátandók és a következő okmányokkal szerelendők fel: 1. születési anyakönyvi kivonat; 2. keresztlevél; 3. állampolgársági bizonyítvány; 4. újraoltási bizonyítvány és 5. iskolai bizonyítvány. Akik nem állami elemi iskolából kéri felvételüket, azoknak iskolai bizonyítványát a megyei tanfelügyelőségnek juttatnia kell. A jó zenei hallást az elemi iskola kántortanítójának, a jó egészségi állapotot valamelyik hatósági orvosnak bizonyítványával kell igazolni. A kérések pontosan felszerelve augusztus 20-ig az iskola igazgatóságához adandók be.

A végleges felvételt a szeptember 6-án reggel 8 órakor kezdődő felvételi vizsga sikeres letétele után fog megtörténni. E vizsga tárgyai a IV. elemi osztály tananyaga szerint: román nyelv, magyar nyelv, mennyiségtan, Románia történelme és földrajza.

Az V. osztályba olyan tanulók vehetők fel, akik a tanítóképző vagy más középiskola alsó tagozatát sikerrel elvégezték és a szeptember 6-án reggel 8 órakor kezdődő kiválogatási vizsgát sikerrel leteszik. E vizsga tárgyai a középiskolák IV. osztályának tananyaga szerint: román nyelv, magyar nyelv, francia nyelv, mennyiségtan, Románia történelme és földrajza. Azok a tanulók, akik az I—IV. középosztályt nem a tanítóképző intézetben végezték, a vizsga sikere után tartoznak az I—IV. képző osztályi hegedű anyagából különbözőzeti vizsgát tenni. E vizsga szeptember 7-én reggel 8 órakor kezdődik. Az V. képző osztályba jelentkező új tanulónak szeptember 1-én 15—18 éveseknek kell lenniük. A felvételért való folyamodás azonos módon történik mint az I. osztályba; iskolai bizonyítványok a IV. középiskolai osztály bizonyítványa csatolandó.

Felvétel iránti kérsimintát az iskola igazgatósága bérkinek szívesen küld.

Az intézet régi növendékei felvételükért augusztus 20-ig folyamodhatnak. Felvétel iránti kérésükhöz a mult évi kis értesítő csatolandó.

A kedvezményekért a felvételi kéressel együtt beadandó külön bélyegtelen kéreésben kell folyamodni.

Minden 12-ik életévét betöltött tanuló köteles felvételekor igazolni, hogy a miniszterium 140840/1941. sz. rendelete értelmében 20—25 napi közmunkát végzett és hogy a nyári szünidőre érkezésekor a helyi rendőrségen vagy cserdőrészen jelentkezett. Ezen igazolványokat a helyi premilitaris parancsnok, illetve a helyi közigazgatási hatóság állítja ki.

Az 1941/42. évi iskolai diak nagyságát az iskola előjárósága a következőképen állapította meg: beirási díj 380 lei, tan- és fenntartási díj 4000 lei, internatusi díj 3000 lei, kolviktus díj 10.000 lei és egy métermáza buza, amit természetben kell beszolgáltatni. Különböző vegyes díjak együttes összege 1320 lei, vagyis a teljes díj 18.700 lei és egy métermáza buza. Ezekből a díjakból az arra érdemes tanulók teljes, háromnegyed, fél és egynegyed elengedést nyerhetnek. Az iskola előjárósága fenntartja magának a jogot, hogy ezeket a díjakat szükségszerint az iskolai év folyamán változtassa.

A tanév a legújabb miniszteri rendelkezés szerint szeptember 9-én kezdődik. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember 8-án d. e. 10 órakor a Bethlen kollégium dísztermében lesz. A javító vizsgálatok szeptember 5-én reggel 8 órakor kezdődnek.

Aiud, 1941. július hó.

Csefő Sándor, igazgató.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejtethetetlen hitevesem temetésén résztvettek, ravatalára koszorút, virágot küldtek és részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk köszönetet.

Arad, 1941 augusztus 5

Gábris Géza és családja

HIREK

SRKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Brătianu-tér 3.

Telefon: 23—10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György

Minimescu-utca 8. Telefon 17—11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhöz való kézbesítéssel együtt havonta 90.— lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre 900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyedévre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre 48.— pengő.

Haláságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszeres előfizetési díj kétszerese.

Babits Mihály a kiváló magyar író meghalt

Babits Mihály, a kiváló magyar író a múlt éjjel Budapesten ötvennyolc éves korában meghalt. Váratlan elhunytával a magyar irodalmat súlyos veszteség érte. Babits költő, író, műfordító, szerkesztő, regényíró volt és minden ágában az irodalomnak maradandó alkotott. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának és a Kisfaludy Társaságnak. Muakassága és élete szorosan összeforrt a legújabb magyar irodalommal, melynek egyik irányítója volt. Kosztoványival együtt annak idején ő volt megeremítője az úgynevezett nyugatos irányának. Sok támadásban volt része emiatt, de végül mégis ez a modernség diadalmaszkodott. Szerkesztője volt a Nyugat című magyar irodalmi folyóiratnak, Mint műfordító, valamennyi európai nyelvből ültetett át műveket. Dante Isteni Komédiájának magyarra való fordításáért megkapta az olasz Dante-díjat. Regényei, versei, műfordításai, tanulmányai, a lapokban megjelent cikkei kiváló helyet biztosítottak számára a magyar irodalomtörténetben. Ugyszólván élete utolsó percéig dolgozott. Alkotó munkája mellől szólította el a halál.

Babits Mihály 1883-ban született Szekszárdon. A tanári pályára készült és egy ideig ezen is működött Baján, a cisztercieknél, majd Szegeden, később Fagaron. Budapestten lett tanár és 1917-ig tanított, amikor visszavonult ettől a pályától, hogy egészen az irodalomnak éljen. A kommunizmus alatt a magyar irodalom tanára lett a budapesti egyetemen. Ady halála után vezére lett a nyugatosoknak. 1925-ben az újraalakult Vörösmarty Akadémia elnökévé választotta. Mint költő, a szimbolista költői irányzat legjellegzetesebb képviselője volt. Érzések helyett hangulatokat, lelki élmények helyett gondolatokat ültetett csillagok mezébe. Különösen mint műfordító volt az elsők között. Francia, angol, olasz, görög, latin művekből fordított. Regényeit erős realizmus jellemzi, mely időnkint tulzó materializmusba csap át. Tanulmányai közül a legbecesebbek azok, melyek az irodalommal foglalkoznak. Az utolsó hónapokban betegeskedett és az elmúlt éjjel meghalt.

— A timișoara városi tanács alalult ülése tegnap délelőtt volt és azon Pop Eugen főpolgármester ismertette a tanács feladatát, majd közölte, hogy a városi tanácsot akkor hívják össze, ha a város vezetősége, fontos problémák ügyében a tanácsát kívánja meghallgatni.

— Menekült ügyvédek jelentkezése. A timișoara ügyvédi kamara felszólítja a területén működő összes menekült ügyvédek, hogy e hó 8-án délelőtt kilenc órakor jelentkezzenek az ügyvédi kamara hivatalos helyiségében és magukkal hozva összes igazoló iratalka: jelentsék a következő adatokat: név, születési év és hely, jelenlegi cím, megjelölésük annak az ügyvédi kamarának, melynek tagja voltak, mióta ügyvédek, sikerült-e elhelyezkedniük, ha igen, hol és milyen feltételek mellett. Akik nem jelentsék be ezen adatokat, töröltetnek az ügyvédi kamara tagjai közül.

— Zágrábban négy merénylőt kivégeztek. Zágrábról jelentsé a Rador: A horvát belügyminisztérium közleménye beszámol arról, hogy a főiskolai hallgatók székelye előtt gyülekezé, egyetemistákból álló usztasa alakulatokra, több kommunista egyén négy bombát dobott. Huszonnyolc fiatalember megsebesült. A helyszínen négy kommunistát letartóztattak, akik bevallották, hogy ők a tettesek. A merénylőket azonnal halálra ítélték és kivégezték.

— Meghosszabbított illeték- és adókedvezmény. Minisztertanács naplóval december 31-ig meghosszabbították a január 10-i rendelet törvénynek azt az intézkedését, amely a románok által zsidóktól átvett kereskedések után fizetendő aránylagos bélyegilletéket és négy százalékos nemzetvédelmi adót negyedére szállította le.

A bukovinai zsidók megrendszabályozása

Dávid-csillagot kötelesek viselni és a tisztek vagy köztisztviselők elleni merényletért kivégzik a tuszokat

Bucurestiből jelentsé a Rador: Rioseanu, akit Antonescu Ion tábornok-államvezető a bukovinai közigazgatás megszervezésével bízott meg, rendeletet adott ki az ottani zsidókkal szemben alkalmazandó eljárásról.

A rendelet értelmében a zsidók reggel hat és este nyolc óra között legfeljebb hármas csoportokban járhatnak az utcán. A zsidók bevásárlásikat délelőtt fél tíz és tízenegy óra között végezhetik, kivéve a kenyérvásárlást, amely reggel hat órakor kezdődik. Tilos zsidó cégfeliratok használata és ugyancsak tilos a zsidó háztulajdonosoknak bármilyen zászlót — ro-

mán, német, vagy olasz zászlót is — kitűzni. Zsidó szabadfoglalkozásuk kötelesek megkülönböztető táblát kifüggeszteni.

A rendelet értelmében a bukovinai zsidók hal mellükön sárgaszínű, úgynevezett Dávid-csillagot tartoznak viselni. A rendelet ellen vétőket munkatáborba szállítják. Kimondja végül a rendelkezés, hogy a román, német vagy olasz tisztek, katonák és köztisztviselők ellen a zsidók által végrehajtott erőszakos cselekmények maguk után vonják, hogy a táborokban levő zsidó tuszokat azonnal kivégzik.

— Elhunyt merénylő. Cojocariu Elefterie timișoara postautisztviselő betegség következtében elhunyt. Cojocariu volt az, aki mint a legiónárius rendőrség tagja rákótt Licaret ezredesre. Tetteért a katonai bíróság elé került, amely három hónapi fogságra ítélté.

— A magyar csapatok elérték a Bug folyót. Berlinből jelentsé, hogy a magyar csapatok a magyar harctéri jelentés szerint megtisztították a Bugtól nyugatra levő területet és elérték a folyót. Számos hadifoglyot ejtettek és nagyobb mennyiségű hadianyagot zsákmányoltak.

A TIMISOARAI PENZÜGYIGAZGATÓSÁG KÖZLEMÉNYE. Felhívják mindazokat, akik 1000—5000 lei hadfelszerelési kölcsönt jegyeztek, hogy augusztus 9-ig jelentszenek annak az adóhivatalnál, amelynél a jegyzés történt és az eredeti nyugta ellenében vegyék át bonjaikat, mert erre újabb határidőt nem engedélyeznek. Mindazokat, akik nyugtájukat most nem eszerlik be honokra, kiteszik magukat annak, hogy elesnek jogalkotói.

— A zágrábi mohamedán fő mufti nyilatkozata. Zágrábról jelentsé a Rador: A zágrábi mohamedán főmufti a sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, nagyon meglegedett, hogy Bosznia és Hercegovina felszabadult a szerb uralom alól és az új horvát állam kereteibe illeszkedhet bele. A muzulmánok örvendenek, hogy felszabadultak a demokrácia és szacadműveltség igája alól, — hangoztatta a főmufti.

— Tojásbírány Angliában. Newyorkból jelentsé a Rador: A brit közlemezésügyi minisztérium bejelentette, hogy augusztusban csökkentik Angliában a tojás fejadagját, amennyiben mindenki csak 3 tojást kap ebben a hónapban.

— PORTUGÁLIA MEGVÉDI AZ AZORI-SZIGETEKET. A Rador jelentsé szerint a Times Herald Tribune szenzációs hírt közöl. A lap úgy tudja, hogy az Egyesült Államok kormánya, látva Portugáliának azt az elhatározott szándékát, hogy megvédi tulajdonát, Braziliát akarja megkérni arra, hogy vállalja el az Azori-szigetek protektorátusát.

— Ausztrália és Ujzélánd megszaktította diplomáciai kapcsolatát Finnországgal. Helsinkiből jelentsé a Rador: Az NTI közli, hogy az ausztráliai és ujzélándi kormányok elhatározták, megszakítják a diplomáciai kapcsolatokat Finnországgal.

— Szeptemberben hirdetnek ítéletet Szófiában az összeesküvők bíróperében. Szófiából jelentsé a Rador: Az államellenes összeesküvéssel vádolt harmincegy bolgár és négy külföldi egyén ügyében befejeződött a vizsgálat. A vádlottakat angol és délszláv zsoldban állottak és államcsínyt akartak előkészíteni Bulgáriában, a forradalmár Dimitroff uralomrajuttatására. A vizsgálóíró az összes vádlottakra halálos ítélet kimondását kérte. A vádlottak között van Norman Davis, a volt szófia angol követség egyik hivatalának igazgatója. Az összeesküvés perben szeptemberben hoznak ítéletet.

— Timișoara anyakönyvi hírek. A timișoara anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Mahler József női szabó Günther nevű fia, Renung Antal kertész Rozália nevű leánya, Bohn Károly vasuti villanyserelő Miklós nevű fia, Ehrenfeld Ervin kereskedő Éva nevű leánya, Panduru Viktor rézműves Leliana nevű leánya. Meghaltak: Pörzsölt Erzsébet született Bodor 63 éves belvárosi varrónő, Mihai Eremia 67 éves erzsébetvárosi háztulajdonos, Fuchs Hermin született Vasin 70 éves gyárvárosi háztartásbeli, Marsiu Marta született Bogdan 50 éves háztartásbeli, Papana Valeria négy éves, Artimescu Andrei 78 éves állami nyugdíjas, Golmbioszky Anna 64 éves a szegényházban és Fried Mór 73 éves utazó a kórházban.

Jó tudni

— hogy gyümöleseltévénél a keményhúsu, teljesen éretlen állapotban feldolgozásra kerülő gyümölcsöket (zöld rigó, dió, mandula stb.) kötőtűvel több helyen át kell szurni, mert így a szirup könnyebben átjárja azokat és jobban konzerválódnak.

— Spanyolországban leesett az első hó. Madridból jelentsé a Rador: Egész Spanyolországban váratlanul hidegre fordult az időjárás. A nagy esőzések számos tartományban árvízot okoztak. A Barcelona környékén levő hegyekben havazott és a csuesokat hó borítja.

— Adományok. A timișoarai dr. Kakuk csecsemővédő és napközi gyermekotthon számára a következő adományok érkeztek: Özvegny N. Józsefné ötszáz leit, tíz pár kötött gyermekcipőt, öt darab háziszappant és papucs készítés céljára szövethulladékok. Dr. Cserolatetz Aurelné ötszáz leit, Kiss Erzsébet százötven leit, Mikulik kárpitos házcipőkészítésre alkalmas szövettet, H. O. Lisztet, cukrot, grizt és tojást, F. N. egy íróasztalt, Banda István barackot, Mimi ezer leit, özv. Hermanné ötszáz leit, B. P. kétszáz leit, barackot és tojást, özv. Nagy Andrásné a Déli Hírlapnál száz leit adományozott.

— Légijárat Milano—Venecia—Zágráb—Budapest között. Rómából jelentsé a Rador: Milánó—Venecia—Zágráb—Budapest között új személy- és teherszállító légijárat nyílt meg. A légijárat első repülőgépe a fel- és leszállásokkal együtt négy óra alatt tette meg az utat.

— A kenti herceg látogatása Rooseveltnél. Washingtonból jelentsé a Rador: Az „Associated Press” közli, hogy a Fehér Ház jelentsé szerint a kenti herceg augusztus 23-án meglátogatja Rooseveltnél.

— Amerika takarékoskodik a benzinnel. Newyorkból jelentsé a Rador: Az Egyesült Államokban újabb rendeletet léptettek érvénybe a benzinfogyasztás korlátozása céljából. Vasárnaponként reggel héttől este hét óráig az Unió közép-államaiban tilos a benzineladás. A magánosok benzinfogyasztását előreláthatólag még más intézkedésekkel is csökkenteni igyekeznek.

— Ócskavasat gyűjtenek Amerikában. Newyorkból jelentsé a Rador: A Stefani iroda értesülése szerint az Egyesült Államokban összegyűjtik az ócskavasat, mert nagy a fémbírány.

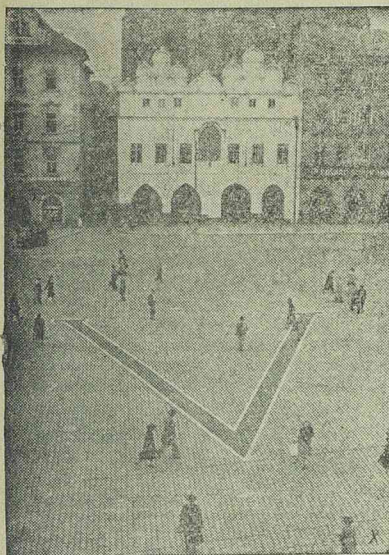
— Változás az ausztráliai hadvezetőségben. Stockholmból jelentsé a Rador: Melbourneból közlik, hogy Williams ausztráliai légi marsallt az ausztráliai léghaderő londoni főhadiszállásának főnökévé nevezték ki.

Ugyeletes gyógyszertárak

Szardán, augusztus 6-án Timișoara a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot: Belvárosban és Irgalmasok gyógyszertára, Gyárvárosban a Löw és Meisner gyógyszertárak, Erzsébetvárosban a Cristea gyógyszertár, Józsefvárosban a Csillag gyógyszertár, Mehalában a Corvin és Fratellian a Panajoth gyógyszertár.

Mozi

Timișoara szardán, augusztus 6-án a mozik műsora a következő: Apollo: Hazai dalok. Capitol: A solyómasszony. Thalia: Az égszínkék estélyi ruha. Corso: Szeszély.

A „V” betű a német győzelem jele Prágában is

Spanyol önkéntesek együtt harcolnak a német katonákkal a bolsevizmus ellen

Német orvos egy sebesült szovjetkatonára séreléseit köti.

Német tankelhárító üteg harcra készen

Bacillusok muzeuma

A világ legkülönösebb muzeumát Csikágóban létesítették és ebben az összes, eddig ismert bacillusok megtalálhatók. A bacillusok legtöbbje szabad szemmel nem látható és ezért a muzeum látogatói mikroszkópokat kapnak, hogy ennek segítségével tanulmányozhassák a muzeumban elhelyezett bacillusokat. Egyik érdekessége ennek a muzeumnak még az, hogy szigorubb biztonsági rendszabályokat fogantatosítottak a muzeumi tárgyak megvédésére, mint azokban a muzeumokban, ahol aranyból és drágakövekből készített kincseket vagy hatalmas művészi értéket képviselő tárgyakat őriznek. Ez érthető is, mert ha valaki ellopna a kolera vagy malária bacillusokat, abból nemcsak a csikágói muzeumnak volna kára, hanem talán egész Amerika lakosságának, amelynek soraiban az ellopott bacillusok borzalmas pusztítást okozhatnának.

— Nem zuba, hanem zsupa. Tegnap a Rador jelentése alapján beszámoltunk Horvátország új közigazgatási beosztásáról. A Rador úgy közölte, hogy az országot zubákra osztják, amelyeknek élén a zubainok állanak. A szerkesztőségi munka gyorsasága mellett is időt szakítottunk, hogy megállapítsuk, mi is lehet az a zuba, mely Horvátországnak új közigazgatási egysége lesz. Előkerítettünk egy horvát szótárt és megállapítottuk, hogy zuba minden összetételben fogat jelent. A fognak a közigazgatásban nem sok jelentősége van, de a fogas kérdést nem tudtuk megoldani. A zuba maradt zuba. Mára azután mégis sikerült hitelesen megállapítani, hogy miként is hívják majd a horvátországi közigazgatási kerületet. Nem zuba, hanem zsupanija, vagy rövidesen zsupa, ami megyét jelent és az élén nem zuboin, hanem zsupán áll, ami viszont főispánt jelent, vagy megyefőnököt, vagy romániai viszonylatban prefektust. Így lett a zubából zsupa és a fogból — főispán.

— Szabotázs miatt elítélt devai kereskedők. Devai tudósítónk jelenti, hogy az ottani törvényszék mellett működő különleges áruzsora-biroság egy-egy hónapi munkatáborra ítélte Crisan Susana és Ocos Catalina santandrei asszonyokat, mert a kukoricáztat 22 leiert árulták kilógramonként, Sebastian Andreinét ugyancsak egy hónapi munkatáborra ítélték, mert a tehéntej literjét 15 leiert árulta, Margineanu Maria orastiei asszony is egy hónapi munkatáborra ítélték, mert a sört az előirtnál magasabb áron hozta forgalomba, végül Tamas N.-t és a „Libraria Jiul Cultural” devai könyvkereskedést két-kétezer lei pénzbírságra ítélték.

— Szigorú rendelkezések Franciaországban a borfogyasztásnál. Vörösborot ezentúl kávéházakban nem szabad kimérni, fehérborot pedig csak hetenként háromszor, délelőtt tizenegy órától kezdve. A borfogyasztás mennyiségét is korlátozták. Ezentúl minden személy csak három és fél deci bort ihat meg naponta; kivételt képeznek a nehéz munkát végzők, akiknek napi átalánya hat deci bor. Sört is csak hetenként négyszer szabad kiszolgálni. Szállodákban és vendéglőkben naponta szabad bort kimérni, de csak az étkezés ideje alkalmával és személyenként legfeljebb két és fél decit. Eme rendelkezésekre az a körülmény adott okot, hogy az ideai bortermés igen kevés volt, viszont Franciaország új szociális kormányzatára törekszik, hogy habár kevesebb bor is áll rendelkezésre, de kell, hogy abból a kevésből is jusson mindenkinek.

— Német légitámadás Szuez ellen. Berlinből jelenti a Rador: A német harci repülők augusztus 4-én éjjel támadták Szuezt egy 10 ezer tonnás hajót s egy 8 ezer tonnás teherszállító gőzöst. Egy másik 20 ezer tonnás teherszállító gőzöst telitalálattal súlyosan megrongáltak.

— Népfürdőket létesítenek Hunedoaramegyében. Devai tudósítónk jelenti: Az elmúlt napon tartották a hunedoaramegyei körorvosok szokásos negyedévi megbeszélését, Baritiu Septimiu dr. egészségügyi vezérfelügyelő elnökletével. A résztvevő körorvosok részletesen megvitatták a malária elleni hatékony védekezést és az iskolai épületek egészségügyi viszonyait. Stanila Octavian dr. megyei főorvos bejelentette, hogy a megyei egészségügyi szolgálat öt-száz ezer leiel járul hozzá a megyében létesítendő kilencvenegy népfürdő felállításának költségeihez.

— Diszelőadás a német sebesültek részére. Bucurestiből jelenti a Rador, hogy tegnap a fővárosi katonakórházban tartózkodó német sebesültek részére diszelőadást rendeztek, a román operatársulat közreműködésével. Az ünnepségen képviseltette magát a német katonai misszió. A sebesültek nevében egy német ezredes mondott köszönetet a román-német fegyvertestvériség jegyében megtartott ünnepségre.

— „Az északi Jeges-tengertől a Fekete-tengerig”. Bucurestiből jelenti a Rador, hogy Perlea Ionel, a román opera karnagya Németországban tartózkodik, ahol hangversenyt vezényel, melyen résztvesznek mindazon államok képviselői, melyek keresztshadjáratot folytatnak a bolsevizmus ellen. A hangverseny „Az északi Jeges-tengertől a Fekete-tengerig” jelszó jegyében áll és a román-német baktársi kapcsolatok újabb szép megnyilatkozása.

SPORTESSEMÉNYEK

Csaknem világbajnokverés volt a Louis-Conn ökölvívó mérkőzésen

Megemlékeztünk a Louis-Conn világbajnoki ökölvívó mérkőzésről, amely a néger kiütéses győzelmét hozta. A nagy küzdelem 50.000 néző jelenlétében a newyorki Polo-Groundson felállított szorítóban került elődöntésre.

A mérkőzésen 450.000 dollár bevétel volt, de Jacobs Mike, a mérkőzés rendezője, a szeptemberre tervezett visszavágón legalább fél-millió dollár jövedelmet vár.

A júliusi összecsapásra Conn Billy, az egykori félnehézsúlyú világbajnok, nagy reményekkel lépett a szorítóba. Az ír származású, alig 23 éves ifju hivatásos pályafutása során alig-alig kapott ki, kiütéssel pedig soha. Igaz, hogy 12 kilóval könnyebb volt a mérlegelésnél, mint a 92 kilós Louis, de olyan kiválóan öklöz, hogy titokban sokan reménykedtek győzelmében. Kivéve a négereket, akik persze esküdtek Louisra. A mérkőzés előtt 4:1-hez adták a hivatalos fogadóirodák Louis győzelmét. Ugyis indult a mérkőzés, hogy Louis lépésben nyer.

Az első három menetben a „barna bombázó” ugyancsak veszélyeztette az ifju pittsburgit.

A resitai atlétikai verseny eredményei. Resitan atlétikai verseny volt, amelyen az UDR, a timisoarai CFR és Electrica atlétái vettek részt. Az eredmények a következők: 1500 m.: 1. Scovara (UDR) 4.26. Gerelyvetés: 1. Belba (UDR) 39.15. 800 m.: 1. Ivan (UDR) 2:10.6. Magasugrás: 1. Trufasile (E) 177. Súlydobás: 1. Bella (UDR) 11.30. 100 m.: 1. Rosu I. (UDR) 10.9 mp., 2. Papp (E), 3. Coman (E). Diszkoszvetés: 1. Hegedüs (UDR) 36.70. Rudugrás: 1. Fac (UDR) 3.20., 2. Dragomir Z. (UDR) 3.20 m. 400 m.: 1. Builas (?) 56, 2. Coman (E), 3. Mata-sareanu (UDR). 110 m. gátfutás: 1. Schäring (UDR) 18, 2. Trufasila (E). Kalapácsvetés: 1. Iasimovici (CFR) 43.27 m. (új országos csucs), 2. Pascu (CFR), 3. Hegedüs (UDR). 5000 m.: 1. Scovara (UDR) 17:58.4, 2. Pascu (CFR). Távolsugrás: 1. Bella (UDR) 5.73 m., 2. Negutescu (CFR). 3. Papp (E), 200 m.: 1. Coman (E) 25.5 mp., 2. Mata-sareanu (UDR). Hármassugrás: 1. Negutescu (CFR) 11.60 m., 2. Negariu, 3. Crinu (CFR). 4x100 m. staféta: 1. UDR 48.7 mp., 2. Electrica, 3. CFR.

A negyedik menetben végig Conn támadott és sokat kapott ebben a menetben a nehézsúlyú világbajnok. Conn ütései azonban nem elég „gyilkos” erejűek, mint ahogy ez a nagytechnikájú öklözőnél szinte kivétel nélkül tapasztalható és így nem sikerült döntő módon megnyernie a viadalt. Az ötödik és hatodik menetben ismét Louis volt fölényben, de nem tudta a sokat táncoló Connt becsületesen eltalálni. Ettől kezdve azután hat menetet keresztül csépelte Conn, a fáradt világbajnokot, szinte játszott vele. Ha Conn csak két hatalmasat ütött volna ebben a tizennyolc percben, pillanatok alatt megtörténhetett volna a világbajnokverés. De Conn csak aprókat ütött és a 13. menetben „bekapta a horgot.” Louis minden erejét összeszedve keresztülverte Conn támadását, akit hatalmas felütés, majd több horog ért és az ifju titán lerogyott. Conn nagy erővel felállt, de a mérkőzésvezető már ráolvasta a „tiz”-et. A mérkőzés után a szakértők általános véleménye az volt, hogy Conn a negyedik menetben kiüthette volna Louist, de pontozással is győzött volna, ha el nem könnyelműsködi a dolgot, mert már nagyon vezetett.

A pontversenyben az UDR 110 pontot, a CFR 48 és az Electrica 46 pontot szerzett.

Sporturek mindenfelől

Henkel, Puncsecs, Romanoni és Asbóth a biztos indulói a gödöllői nemzetközi tenisztornán. Ezenkívül még két európai híri versenyző vesz részt az idei év egyetlen ilyen nagyszabású európai viadalán.

A bolgár labdarúgószövetség hat edzőt kért az MLSz-től. A hat közül egy a válogatott csapat, míg a többi öt a bolgár élecsapatok edzője lenne.

Telegdy és Domján, az NSE játékosai elhagyják bányavárost. Telegdy a KolAC-hoz szóló igazolását már aláírta, míg Domjánt már kiadta az NSE a NAC-nak.

KÖZGAZDASÁG

dőszerű mezőgazdasági munkálatok

Irta Szűcs Pál

A buza cséplése befejezés felé közeledik és megállapítható, hogy az eredmény úgy mennyiségi, mint minőségileg várakozáson felül sikerült. A június havi, csapadékból gazdag időjárás lehetővé tette, hogy a tarlószántást minden termelő megerősítés nélkül idejében végrehajtja. A keverő és vetési mlyszántás elvégzésére az időpontot több körülmény határozza meg.

Kedvező időjárás esetén első a tarlószántás, ezt követi a keverőszántás és ezután jön a vetőszántás.

Az alászántott tarló rész tele van tarlómaradánnyal és a kipergett gyommagvakon kívül sok yökérmagvannal is. Ezek korhadni kezdenek és umuszt adnak. A kipergett gyommagvak kikelnek és talaj 4-6 hét alatt kiszárad, ez nálunk rendszerint ugusztus hó vége felé szokott bekövetkezni, attól ligg, hogy mikor fejeztük be a tarlószántást. A kiöldült területen megkezdhetjük a keverő szántást, mely egy középszerű istálló trágyázásának felel meg és megszabadultunk a gyommagvaktól, de esőcsökkentettük a rovarok kártevését is.

Tul téhat a gyommagványek rosztozatai indulnak bomlásnak, míg fölötté a részben már elkorhadt tarló-yökérmagványok gazdagítják táperőkben a talaj-éteget.

A keverőszántás is 3-4 hét múlva beérik és ylenkor azt a vetőszántással szántjuk alá. Tehát kedvező idő esetén három szántással készítjük elő a alajt. Nagy szárazság esetén — ami az eddigi idő-árás tapasztalatai szerint, nem valószínű — e sor-ndet nehéz betartani.

Szárazságban kötött talajon a tarlószántást nem követheti mindig a keverőszántás,

mert a szántás esetleg olyan rögös lenne, hogy azt óvánt mértékben elmunkálni, porhanyítani nem ndjük. Ylenkor a közepmély lesz a második és a reverőszántás a harmadik, a vetést megelőző utolsó zántásunk.

Kedvezőtlen időjárás esetén jobb fokozatosan le- felé haladni a szántás mélységével.

Ne feledkezzünk meg a vízbarázda létesíté- sérről,

ezt sokan tavasszal végzik el, amit tapasztalás- n sze- rint, jobb már ősszel létesíteni, hogy a téli csapa- dék lefolyása már kora tavasszal biztosítva legyen.

Tavaszi vetés területén még az ősz folyamán vé- gezzük el a mélyszántást, ne halasszuk tavaszra. Nö- vényeink nyáron sokkal több vizet fogyasztanak, mint amennyit akkor eső alakjában kapnak. Hogy ezt a vizet részükre biztosíthassuk, a téli csapadék (eső és hó) felfogásáról és megőrzéséről kell gon- doskodni.

Ennek egyedüli módja: az őszi mélyszántás, mely a szárazság ellen a legbiztosabb védelem.

Ne maradjon ősszel talpalatnyi föld sem szántatla- nul és járjon az eke 20-25 cm. mélyen, ha azt az ed- dig művelt talaj rétege megengedi. Ha nem alkalma- zunk nemesített vetőmagot, hanem gazdasági, akkor azt jól tisztítsuk meg a gyommagvaktól és rézgálic vagy más nedves csávázó szerrel fertőtlenítsük. Válo- gassuk vagy szelektáltassuk ki — megfelelő Kraft vagy Petkus-rendszerű gépek minden megye szék- helyén vannak. Minél súlyosabb a mag, annál ellent-

állóbb a fagy és betegségekkel szemben és erőteljesen csírázva fejlődik.

A buza a táperő és a jól előkészített talaj iránt nagyon igényes, ezért nem mindegy, hogy mi volt az előveteménye. A kukorica utáni buza rendszerint kezdetben gyengén fejlődik, de szívesen választják az ilyen földet, mert a kukoricát legtöbb esetben trágyás földbe vetik és ha kis superfoszfáttal kiegészítjük, marad a buza részére elegendő táperő.

A legjobb elővetemény a heréféleség vagy bármilyen más pillangós virágú növény, len, mák, minden kapás növény.

A többi inkább tavaszi vetésre lesz alkalmas, mert a föld megművelése sem történhetik meg idejében. Az istálló-trágyát hordjuk arra a területre, mely őszi mélyszántásban fog részesülni, tavasziak alá, rakjuk egyenlő távolságban kupacokba és így teresszük szét egyenletesen, hogy a bujafoltok elkerülhetők le- gyenek. A kihordás után azonnal kezdjük meg az alászántást, mert nap, szél, eső csökkenti a trágya tápértékét. Ha nincsen istállótrágyánk vagy a gazda- ságtól oly távol fekszik, hogy kiszállításra aránytalan költséget idézne elő, akkor az ilyen esetekben cél- szerű csillagfürt vagy más nagy lombozatu pillingős- virágú növénynek a termelése.

Repece vetési ideje augusztus 20. táján van. Leg- bővebben terem az őszi káposztarepece, azért legin- kább ezt termesztik. A repace gondosan megmunkált, istállótrágyával bőségesen megtrágyázott talajt ki- ván. Holdankint 150 kg. szuperfoszfát műtrágyát na- gyon meghalálja. Ha istállótrágyát nem adhatunk, akkor célszerű 100-150 kg. kénsvavas amoniák ada- gulása fele ősszel, fele koratavasszal, szuperfoszfáttal együttesen lényegesen fokozza a termés eredményét.

Előveteménye valamilyen takarmánynövény, mely korán kerül le a földről.

Sortávolsága kétszer akkora, mint a gabonáé, a ka- pált repocé három-négyeszer akkora. A tétl hiedet elég jól bírja, ha van hótakarója. Az ősz folyamán nehéz fogással megfogcsoljuk vagy megkapáljuk, amit szükség esetén, ha földje télen nagyon meg- tömődött és a repace megtrágyult, tavasszal is meg- ismételteljük.

Kukorica nagyon szép termést ígér. Még egy utolsó töltőgető kapálást adjunk neki. A fattyu- hajtasokat éles késsel vágjuk ki, növendék és tejelő állatoknak nagyon jó takarmányul szolgál. A gólyvát vágjuk ki, gyűjtjük össze és égessük el. Az érés siettetése érdekében a visszamaradt kukorica- szár felső végét a cső fölé vágjuk le. Ez azonban kivételes eljárás legyen és ha gyakran van rá szük- ség, úgy jobb korábban érő kukoricafajtát termelni. A még labón álló kukoricában válogassuk ki a többi csövet terő tövekről a legszebb, legkorábban érő, szé- pen, egyenletesen benőtt soru, egészséges csöveket. Ezeket jelöljük meg és csak legutoljára, ha már töké- letesen száraz, törjük le, tegyük külön, fűzzük hoszo- ruba és csak tavasszal, vetés előtt morzsoljuk le.

Ha nem szorít az idő, hagyjuk talpon a ku- koricát teljesen beérni. Jobban szárad- mint a kotárkában.

Ha azonban letörtük a csöveket, a szárát se hagyjuk kint, hanem a legrövidebb időn belül vágjuk le, mert különben sokat veszít tápértékéből.

leibe, a népliszt pedig 15.50 leibe kerül. A kenyéret néplisztből készítik legfeljebb tíz százalék árpa vagy rozsliszt és burgonya hozzákeverésével. A kenyér sulya 700 gramm, a megengedett suly eltérés 25 gramm. A péksüteményt hatvan grammos sulyban lehet sütni és ára négy lej. A házhoz szállított kenyér ötven banival drágább.

A PÓSTA ELFOGAD TOVÁBBÍTÁSA, "MINTA, ÉRTÉK NÉLKÜL" JELZESŰ KÜLDEMÉNYEKET IS. Bucurestiből jelenti a Rador: A postavezérgazgatóság közli, hogy „minta, érték nélkül” ismét küldhető, ezeket azonban csak a postai ellenőrzés után szabad lezárni, illetve leragasztani. Levezetés a küldeményekhez nem csatolható.

Talpat és cukrot osztanak ki Devan. Hosszas vá- rkozás után nagyobb mennyiségű talp érkezett De- varo. A talpat a személyazonosság igazolvány alap- ján a prefektúra által kiállított utalványok ellenében a Stumpf-féle üzletben osztják ki. Ugyancsak most kerül kiosztásra az augusztus hónapi egy kilogramos fejenkénti cukoradag és az öt kilogramos családon- kéndi kukoricalisztadag.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vé- telt, a második az eladást jelenti): Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195, svájci frank 43.55—45.26. Klíring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—3.05, német márka 59—60, szlovák korona (38 százalékos felárral) 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, lira 9.50—9.50, francia frank (33 százalékos felárral): 3.22—3.34. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 757.44—787.26, egyiptomi font 776.91—807.50, palesztinaí font 760.29—790.21.

Határidő napló

AUGUSZTUS 10:

Kerékszettek forgalmi adója havonta eddig u napig kifizetendő.

AUGUSZTUS 11:

Azok a vállalatok, amelyeknek 1940 október 5 utáni keltezésű igazolás van a birtokukban ar- ról, hogy a kérdéses vállalatnál nem működött románosítási kormánybiztos, ellenőrző felügyelő vagy különleges kormánybiztos, ezeket az igazo- lásokat eddig a napig tartoznak eljuttatni a ro- mánosítási és telepítési államtitkársághoz.

AUGUSZTUS 15:

Vállalatok, társulatok, alapítványok és in- tézmények két példányban kiállított kimutatást kell felterjeszzenek a központi románosítási hi- vatalhoz. Feltüntetendő az 1940 november 1-i és 1941 augusztus 1-i fizetési táblázatban szereplő alkalmazottak neve, iskolai végzettsége, népi ho- vátartozandósága és fizetése. Zsidó alkalmazot- taknál külön feltüntetendő az esetleges mellé- rendelt román alkalmazott neve és az intézke- dést jóváhagyó rendelkezés száma.

Rádió

SZERDA, AUGUSZTUS 6.

Bucuresti. 6: Indulók, hírek, hangverseny. 12: Déli hangverseny. 13: Hírek. 13.20: A hangverseny folytatása. 13.50: Német nyelvű hírek. 14: Rádióhíradó. 14.20: Kato- naóra. 15.30: Sebesültek órája. 17.30: Hírek. 17.45: Elő- adás. 18: Hanglemek. 18.20: Opera kardalok. 19: Iro- dalmi szemle. 19.15: Nagy francia énekesek hanglemekel. 19.50: Német nyelvű hírek. 20: Rádióhíradó.

Rövidhullámú román adó. 23: Német nyelvű adás, hanglemek. 23.30: Olasz nyelvű adás, hanglemek. 23.40: Francia nyelvű adás és hanglemek. 24: Angol nyelvű adás, hanglemek.

Budapest I. 6.45: Zenés ébresztő, utána torna. 7: Hí- rek, utána lemezek. 10: Hírek. 10.20: Előadás Régi erdélyi főúri lakodalmak címmel. 10.45: Felolvasás Huicul famül- vészet címmel. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12.10: Hanglemek. 12.40: Hírek. 13.30: Táncczene. 14.30: Hírek. 15: Arfolyamhírek. 15.20: Szórakoztató zene. 16.15: Fel- olvasás A magyar hadi mesterség Rákóczi háborúiban cí- mel. 16.45: Hírek. 17.15: Zenekari hangverseny. 18: Felol- vasás Japán tájak varázsa címmel. 18.30: Cigányzene. 19: Hírek. 19.20: Előadás A magyar malomipar címen. 19.40: D'Indy szimfóniájának előadása hanglemekel. 20.10: Szendy Károly előadása a Szent Jobbról. 20.30: Műsoros tarka est Balatonfüredről. 21.40: Melles Béla zenekara. 23: Idegennyelvű hírek. 23.25: Cigányzene. 24: Hírek.

Budapest II nem közvetít műsort.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 7.

Bucuresti. 6: Indulók, hírek, hangverseny. 12: Déli hangverseny. 13: Hírek. 13.20: A hangverseny folytatása. 13.50: Német nyelvű hírek. 14: Rádióhíradó. 14.20: Kato- naóra. 15.30: Sebesültek órája. 17.30: Hírek. 17.45: Elő- adás. 18: Japán költészet és zene. 19.15: Hanglemek. 19.50: Német nyelvű hírek. 20: Rádióhíradó.

Rövidhullámú román adó. 23: Német nyelvű adás, hanglemek. 23.20: Olasz nyelvű adás, hanglemek. 23.40: Francia nyelvű adás és hanglemek. 24: Angol nyelvű adás, hanglemek.

Budapest I.: 6.40: Ébresztő, torna, hírek, hang lemezek. 10 Hírek. 10.20 Pakots József elbeszélései. 10.45 A légy (felolvasás). 12.10 Mikulay Gusztáv szal- onzenekara. 12.40 Hírek. 13.30 Lakatos Tóni és La- katos Misi cigányzenekara. 14.30 Hírek. 15.20 Hang- lemezek. 16.15 Ruszin műsor. 16.45 Hírek. 17.15 Pos- tászenekar. 18 Felolvasás. 18.20 Táncclemek. Köz- ben 18.35 Műemlékek a Balaton mellett (felolvasás). 19 Hírek. 19.20 Kalmár Pál magyar nótákat énekel, kíséri Oláh Kálmán cigányzenekara. 20 Ta- mási Áron szimfüve. 21.40 Hírek. 22.10 Hegedü- számok zongorakísérettel (Händel, Stravinszkij, Tar- tini, Mozart és Hummel). 22.40 A rádió zenekara (táncszámok). 23 Idegennyelvű hírek. 24 Hírek.

Budapest II nem közvetít műsort.

Megállapították az új lisztárakat

Bucurestiből jelenti a Rador: A közelítási államtit- kárság Bucuresti számára megállapította a liszt új árát. Eszerint a fehér liszt kilója nagybani kereskedelem- ben 50 lej, a népliszt pedig 14 lej különkint.

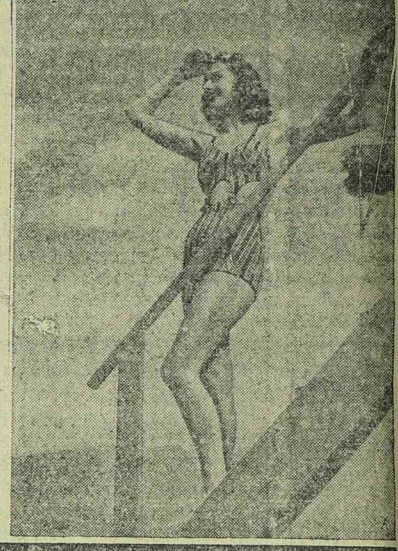
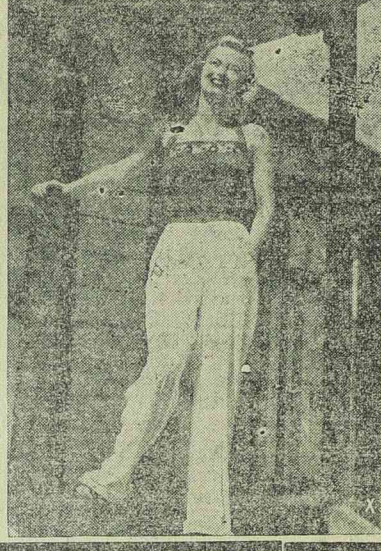
Az ország többi városában és községében a vá- rosi, illetve a községi vezetőség állapítja meg a liszt árakat, de ezek a főváros számára megáll- apított árakat nem haladhatják meg.

Kiskereskedelemben a fővárosban a fehér liszt különkint 55

Fordításokat

magyarból németre és németből magyarra, irodalmi és szakműveket vállalok. Timișoara III, Strada Rusu Șirianu 2 szám

HÓDITANAK A STRAND SZÉPEI

Apróhirdetések

Alkalmazás

Rendes tiszta bejárónő a délelőtti órák ra felvétetik. Jelentkezni Timisoara II., Str. Petre Tegle 1, ajtó 3. (4605)

Tanulóleányokat nőiszabóságra elősorangú szakmai kiképzésre felvesz Haas Hermann, áll. képesített szaktanár vezetése alatt álló szabói szakintézet, ezelőtt Szabászati akadémia, erre a célra külön berendezett üzemműhelye. Beiratás délután 6—8 óra között Timisoara, Piața Unirii 5. (3089)

Fiatalemler minden házvezetőnőt keres kis vidéki háztartásba. Cím a timisoarai kiadóban. (1894)

Gyermektelen idősebb házaspár házmesternek felvétetik a III. kerületben. Kert és ház felügyelése ellenében szabad lakást kap. Érdeklődni Timisoara, I., Vlad Delamarina 1. (4950)

Irodai gyakorlatra fizetéssel felvétetik 15—16 éves urileány, csakis jó iskolai bizonyítvánnyal. Pályázatok a timisoarai kiadóhivatalba „Belvárosi ügyvéd” jelige alatt. (1895)

Szabósággyártó konfekciós munkára azonnal felvétetik. Ardelean, Arad, Str. Calcea Bihorului 13. (3104)

Kifutófiút azonnalra felveszek. „Elite” Arad, Str. Metianu 5. (3100)

Kifutófiút azonnalra felveszünk. Electrica, Arad, Strada Eminescu 8. (4901)

Allást keres

Irodakisasszony állást keres, esetleg nyári szabadságokat helyettesít, gyermek mellé is megy. Cimeket a timisoarai kiadóba kér. (4830)

Kereskedelmi érettségivel és garanciával rendelkező volt állami tisztviselő megfelelő állást keres. Ajánlatokat „Tisztviselő” jeligére a timisoarai kiadóba kérek. (1886)

Nádszékkeket befoglalóan egy vak. Timisoara, II., Str. Barbu Delavrancea 28. Wilverth. (4358)

Lakás

Szépén butorozott szoba villában egyedülálló szolid személy részére kiadó. Megtekinthető d. u. 4 óráig. Cím a timisoarai kiadóban. (4810)

Különbejárattal butorozott szoba azonnalra kiadó. Timisoara, II., Strada Mircea cel Mare 4. (1887)

Különbejárattal butorozott szoba fűdőszobahasználattal 1—2 személynek, esetleg teljes ellátással augusztus 1-re kiadó. Timisoara IV., Mircea Voda 3. (4389)

Adás-vétel

Családi-ház, egy kettőszobás és egy egyszobás lakással, sürgősen eladó. Timisoara, II., Str. Verde 28/a. (1893)

Jó állapotban levő csikóbunda sürgősen eladó. Cím Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. (3103)

Szepessy-gyártmányú mély gyermekkocsi, kifogástalan állapotban eladó. Érdeklődni Arad, Strada Eminescu 14. sz., ajtó 8, d. u. 2—4-ig. (3102)

Eladó földbirtok, husz hold prima szántó, lakóházzal és magtárral. Cím: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. szám. (3105)

Eladó 150 fiatal tejelő juh. Trifonaj Radcoia, Recas. (1888)

Takaréktűzhely, használt, de kifogástalan állapotban eladó az Arad-ségai napközi otthonban, a ségai katolikus templom mellett. (3086)

Jégszekrények, varrógépek, irodaberendezések, irógépek, hálósobák, ebédők, matracok, ottománok, kerti butorok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piața Küttl 2, az udvarban. (3081)

MIELŐTT VENNE VAGY ELADNA külföldi vagy belföldi perzsát, antik butort, márkás porcellánt, ezüst dísz tárgyat, műtárgyat, festményt, szobrot, Wertheimkasszát, irógépet, könyvtáraságot, linoleumot, irodaberendezést — forduljon bizalommal az „ARATA” bizományi üzlethez, Arad, Strada Alexandri 5. (3060)

Makulatura kapható a Déli Hírlap kiadóhivatalában, Timisoara. (4500)

Vennék diófurniós modern hálósobát. Cimeket a timisoarai kiadó bérek. (4831)

Fényképészeti műterem elsőrendű vevőkörrel Hunedoarán és Alba-Iulián eladó vagy bérbeadó. Foto Bach, Alba-Iulia. (3076)

Garderobszekrény, lehetőleg tükörrel, megvételre kerestetik. Cimeket a timisoarai kiadóba kérem. (4930)

Modern konyhabutor megvételre kerestetik. Cimeket „Kézipén” jeligére a timisoarai kiadóba kérek. (4931)

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle lillomtejkremet, lillom-tejszappant és lillompudert, három színben. Kapható kizárólag a

Városi Gyógyszertárban

a „Fekete Sas” az Arany Szarvas épületében

Timisoara I., Piața I. C. Bratianu

Emeletes ház eladó. Timisoara III., Str. Memorandului 2. (1892)

Drótszürü Foxterrierek, 6 hetes faj tiszta angol leszármazású kölykök kaphatók. „Fazaneria Regala” Casa-Verde (Vadászudvar). Telefon 38-47. (1881)

Patkányfogó kutyát megvételre keresek. Cimeket a timisoarai kiadóba kérek. (4900)

Figyelem! Jégszekrények, recamierek, kasszák, iróasztalok, irógépek, varrógépek, kombinált szobák, ebédők, egyes butorok új és használt állapotban, óriási választékban legolcsóbban kaphatók. Keleti és belföldi szőnyegek nagy választékban! Vesszünk teljes lakásberendezéseket, szőnyegeket, ezüstöt, nemes porcellánt. Tempo bizományi üzlet, Arad, Fischer Eliz-palota. Telefon 19-75 sz. (3059)

Különféle

Keresek Timisoara környékén egy kisebb gazdasági célokra berendezett farmot, földdel és épületekkel. Információt ad dr. Ioan Subtire, Timisoara. Telefon 19-91. D. u. 6—7 óra között. (4700)

Elveszett a dragsinai töltésen egy halászbót, három részből („Pipper Noris” original). A megtaláló jutalom ellenében Martinovici névre a timisoarai vágóhid (Abator, Timisoara) irodájában átadhatja. (1891)

Ólmot
vesszünk
minden mennyiségben
Tipografia „Munca”
Timisoara I., Strada Lenau 4

Bérlet, 34 hold prima szántóföld Lugoj közelében, gazdasági udvarral, jutányosan bérbeadó. Bukovinszky, Gavojdia. (1896)

Petroșeni elsőrendű női divatszalon tulajdonos társulna Aradon. Cím: Kovács, Petroșeni, Str. Cloșca 5. (3101)

Csendes társat, 50-től 100.000 leig, keresek jóforgalmu képviselőhöz. Ajánlatokat „Tricotage” jelige alatt a timisoarai kiadóba. (3088)

Juhász Attila:

„Remeg a Föld és az ember”

c. tanulmánya kiadókivitelükben kapható. Ara 20 lei.

HATSCHEK-ÜGYNÖKSÉG

Arad, Bul. Carol 17, (von 46) Tel. 16-95

Arak ezekben:

4000: Hotel Centralnál üzletház. — 3000: Főter mellett luxusház. — 2500: belvárosi, emeletes, 14 lakás, nagy kert, jó jövedelem. — 2200: állomásnál, 14 komplett lakás, nagy kert. — 1500: Luther-templom táján 3, 2 és 1 szobás lakások, parkett, fűdőszoba. — 1060: Kórháznál 2×2 szobás komplett lakás, raktárak, nagy kert. — 950: Primaria táján 2 lakásos, fűdőszobákkal — 900: III. kerületben emeletes új 3 szobás, parkett, fűdőszoba, több kis lakás, nagy kert. — 800: Belvárosban bérház, nagy front, 6 lakás, közművek, jó hozam. — 790: Színház táján 3, 2 és 1 szobás, fűdőszobás lakások. — 730: Belvárosban, térre néző ingatlan, telekárban. — 600: III. kerületben 1×3 szobás, fűdőszobás kis lakás nagy kert. — 550: Kórháznál 3 szobás, fűdőszobás, külön kis lakás, kert. — 525: Főúti félemeletes sarokház. — 400: Murespart emeletes villa. — 350: Belváros 2 lakásos. — 300: II. kerületben 1×2, 1×1 szobás komplett lakással. — 200: Gyermekórháznál magánház. — 110: Perneavai 2 lakásos. — Földek, telkek, szállók, csereingatlanok minden árfokozatban. 773

ÉPÍTÉSZEK ÉS HÁZTULAJDONOSOK FIGYELMÉBE! Legbiztosabban szigetelhet nedvességtől ellen falat, tetőt, raszt

„Coverit” emulzióval

A legolcsóbb anyag bádogtetők mázolására. Szakszerű utasítás és ajánlat díjmentesen. „Coverit”-cég Timisoara, III., B-dul Carol 81.